

גיאומטריה של אור

אנרי קרטייה-ברסון, הצלם הצרפתי הגדול בן המאה ה-20, אמר תמיד שהדבר החשוב ביותר בתמונה הוא ח"ה"גיאומטריה". בסדר החשיבות, הוא הציב את הגיאומטריה לפני האור, ואת שניהם לפני הסובייקט המצולם עצמו.

בתערוכתו החדשה גיאומטריה של אור, חוקר פייר פאולין את הקשר בין הקו, השטח והנפח. שלושה מושגים המקיימים את החלל על ציר הזמן ויוצרים את המציאות. כפילוסוף רואה פייר את הגיאומטריה, כהתגשמותו הטהורה של האור בצורה.

בעולמנו, מישור ההתגשמות ה"מוחשי" כפי שהוגדר על-ידי אפלטון, או ה'מאיה' של הפילוסופים בני המזרח, העיקר – שהוא תמיד סמוי מן העין – מתגלה באמצעות האור ו"מוקפא" כריבוי של צורות.

במילים אחרות, כל הצורות המקיפות אותנו עשויות אור, וכך כל ה"חומר", אינו אלא ביטוי של אב-טיפוס רוחני.

כשם שקיים שוני בין דרגות ועוצמות שונות של אור, הנע מאור בהיר ועד לצללים, קיים שוני גם במורכבות של הצורות, שוני שיכול לגלות או להסתיר את הגיאומטריה המכילה את הצורה.

פיתגורס גילה את "יחס הזהב" אשר קיים, כך אנו יודעים היום, בכל מקום בטבע. המספרים הינם הביטוי הראשון של האידיאות: אחד הוא האחדות, שניים הוא הדואליות, שלוש הוא הבריאה, וכן הלאה... אבל ביטויים אלו הם מופשטים ולא יכולים להיות מובנים במלואם על ידי שכלנו, שכן הוא מוגבל. לכן, קל לנו יותר לעבוד עם ה"צל" של אותן ספרות: הצורות הגיאומטריות. את הנקודה, המעגל, המשולש, אנו תופשים בקלות רבה יותר, מכיוון שהעקרון הרוחני כבר מוגשם בהם, בצורה נראית לעין.

בתערוכתו הנוכחית, מציג פייר פאולין סדרה של 12 צילומים בהם הגיאומטריה היא מוחשית, מכיוון שבאמצעות הגיאומטריה, מקווה הצלם לתפוש את האור, הבלתי נראה. אין זה צילום הבנוי רק מצורות גיאומטריות, מכיוון שאז הכוונה תהיה "ברורה" מדי, נוכחת מדי. באופן פרדוקסלי, דווקא זה יהפוך את הקשר עם האבטיפוס קשה יותר להשגה. מדובר על מצבי חיים יומיומיים, "רגעי הכרעה", כפי שקרא להם קרטייה-ברסון, בהם משהו נוכח אך הוא לא לגמרי נגלה... במילים אחרות, מדובר על המסתורין של החיים, על היכולת לתפוש את הבלתי נראה, בנראה.

ריתה לונדון, אוצרת התערוכה / גלריית בהיר בית אקרופוליס החדשה, תל-אביב - פברואר 2011